

nowe media

**materiały dydaktyczne
dla nauczycieli**

nowe horyzonty edukacji filmowej

Mowa nienawiści

autor: Tomasz Sowiński

Materiał do realizacji na lekcji
wychowawczej.

Projekt NOWE MEDIA powstał
we współpracy z Narodowym Instytutem
Audiowizualnym.

www.nhef.pl

Scenariusz lekcji

Temat: Mowa nienawiści

Cele:

Po lekcji uczeń powinien:

- definiować pojęcie mowa nienawiści
- analizować wypowiedzi pod kątem kultury języka i zabarwienia emocjonalnego
- wypowiadać się na różne tematy w duchu tolerancji i poszanowania godności innych osób
- aktywnie uczestniczyć w multikulturowym społeczeństwie, w oparciu o normy i wartości etyczne
- właściwie ocenić możliwości nowych mediów w krzewieniu kultury słowa
- świadomie uczestniczyć w kulturze 2.0 i za pomocą nowoczesnych technologii przyczyniać się do popularyzacji kultury słowa

Metody i formy pracy:

- praca z filmem
- praca z programem komputerowym
- praca w grupach
- dyskusja
- prezentacja
- pokaz
- rozmowa nauczająca
- "burza mózgów"

Środki dydaktyczne:

- fragmenty wypowiedzi umieszczone na stronie internetowej <http://www.youtube.com>, w których zastosowano mowę nienawiści, np.:
  - ksiądz o homoseksualistach <http://www.youtube.com/watch?v=23PDQ33QNfE>
  - Radio Maryja <http://www.youtube.com/watch?v=W6czoMxUV3A>
  - teledysk: Peja Frajerhejt 9.12 <http://www.youtube.com/watch?v=OhZVpPBNeol>
  - fan Radia Maryja <http://www.youtube.com/watch?v=sIS8DMgHBqY>
  - Cejrowski i homoseksualiści <http://www.youtube.com/watch?v=H0ghQVPuXLs>
- strona internetowa: <http://www.overstream.net>

Czas trwania:

2 godziny lekcyjne

Przebieg lekcji 1:

1. Dyskusja wstępna. Nauczyciel pyta uczniów, jaki wpływ na kształtowanie kultury słowa mają media, zwracając szczególną uwagę na popularne wśród młodzieży serwisy wideo i serwisy społecznościowe oraz wszelkiego typu wypowiedzi i komentarze umieszczane przez internautów na stronach internetowych. Pyta, czy zdarzyło się, że czuli się dotknięci jakąś wypowiedzią, ilustracją, zdjęciem.

2. Projekcja filmów i dyskusja. Nauczyciel zapisuje temat na tablicy i ogląda z uczniami w serwisie www.youtube.com fragmenty filmów, w których zastosowano mowę nienawiści. Po projekcji przeprowadza z uczniami dyskusję o kulturze słowa prezentowanej w przedstawionych materiałach.

Pyta, dlaczego nie należy wypowiadać się w taki sposób i jakie formy może przybrać wypowiedź nacechowana wrogością.

3. Burza mózgów i rozmowa nauczająca. Uczniowie zastanawiają się, jak zdefiniować termin mowa nienawiści. Nauczyciel zapisuje pomysły na tablicy. Następnie podaje swoją definicję i wraz z uczniami ją analizuje: Mowa nienawiści (ang. hate speech) – wszelkie akty mowy, wypowiedzi ustne i pisemne oraz komunikaty wizualne, które ranią, poniżają i znieważają osoby lub grupy osób, do których są skierowane. Wypowiedzi tego typu, poprzez zatopiony w nich kontekst, rozbudzają oraz podtrzymują negatywne emocje i stereotypy.

4. Burza mózgów. Nauczyciel prosi uczniów, by wymienili znane im krzywdzące słowa/określenia i zapisuje je na tablicy. Następnie prosi, by uczniowie zastąpili je słowami, które nie są nacechowane nienawiścią.

5. Praca w grupach. Nauczyciel dzieli klasę na kilka grup, które mają wykonać zadanie domowe: znaleźć w Internecie wideo-przykłady wypowiedzi, które można uznać za mowę nienawiści, dyskryminujące ze względu na:

- a) rasę
- b) narodowość
- c) płeć
- d) orientację seksualną
- e) światopogląd religijny

Nauczyciel prosi, by liderzy grup zarejestrowali się na stronie internetowej <http://www.overstream.net>, udzielając niezbędnych instrukcji.

Przebieg lekcji 2:

1. Prezentacja. Liderzy grup prezentują przygotowany materiał filmowy z komentarzem motywującym ich wybór.

2. Pokaz. Nauczyciel instruuje uczniów, jak podkładać napisy w serwisie overstream.

3. Praca w grupach. Nauczyciel prosi uczniów, by przygotowali w swoich grupach napisy do wybranych filmów z alternatywną wersją wypowiedzi, pozbawioną pierwotnego, wrogiego wydźwięku i nadali swym pracom tytuły określające cel akcji.

4. Prezentacja i analiza pracy w grupach. Liderzy grup ponownie prezentują opracowany już materiał filmowy. Wszyscy zastanawiają się, czy poszczególne grupy skutecznie „zdetonowały” negatywny ładunek emocjonalny zawarty w oryginalnych wypowiedziach.

5. Pokaz i praca w grupach. Nauczyciel instruuje uczniów, jak umieścić plik w serwisie YouTube na wspólnym – wcześniej utworzonym przez siebie – profilu klasowym, a następnie poszczególne grupy dodają swoje prace na tym profilu.

6. Dyskusja podsumowująca. Nauczyciel przeprowadza z uczniami dyskusję na temat stosowania mowy nienawiści w sytuacjach, z którymi uczniowie spotykają się na co dzień. Zadaje pytania: dlaczego i jak należy się takim wypowiedziom przeciwstawiać?

Powiązane artykuły na stronie NHEF:

- narzędzia do podkładania napisów - [overstream.net](http://www.overstream.net)